Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

17 ФЕВРАЛЬ 1970 й.
5-йил чиқиши
СЕШАНБА
№ 40 (1108).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

● Ленинча меҳнат вахтасида

ЯХШИЛАРДАН БИРИ

Янис Даитакни бошчилик қилаётган бўёқчилар бригадасига коммунистик меҳнат коллективи номи берилганига анча бўлди. Бу кичик коллектив фақат 59-қурилиш бошқармаси д а г и н а эмас, балки 159-трестда ҳам пешқадамлардан ҳисобланади. Ҳозир пардозловчилар Луначарский 40 квартирали уйнинг сўнгги пардозлаш ишларини бажариш билан Навоий кўчасидаги ихтисослаштири л га н босмахона ўқув корпуси биноси қурилишида ҳам иш бошлаб юбордилар.

Пардозчил а р д а н Анна Алиева, Полина Холокина, Валентин Муҳамедов ва бошқалар қурилиш нормаларини 180-200 процентдан адо этишмоқда. Ҳамиша уларнинг ишлари давлат комиссияси томонидан «яхши» ва «аъло» баҳолар билан қабул қилинади. Бригада коллективи ҳозир йилимизнинг иккинчи ярми ҳисобига ишлаб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига муносиб меҳнат совғалари тайёрлашмоқда.

●

САЛҚИН УЙЛАР

Тошкентдаги экскаватор ремонти заводининг коллективи қурувчилар учун муносиб совға тайёрлади. Улар томонидан «қурилган» махсус вагон уйлар ҳатто қирқ даражали жазирамада ҳам иссиқ ўтказмайди.

Вагон уйчада олти киши истиқомат қилиши мумкин. Уйча электр, радио, ошхона, ювиниш хонаси ва печка билан таъминланган.

● ШАҲРИМИЗ ЯНГИЛИГИ

ТАНИШИНГ: «ВИЗИТ КАРТОЧКАСИ»

Бугун

В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги олдидан «Ўзбекистон» нашриёти мажлислар залида «Внешторгиздат» Бутуниттифоқ бирлашмаси Ўрта Осиё бўлимининг нашрлар кўргазмаси очилди. Кўргазма шиори — Совет Шарқи республикалари н и н г чет эл мамлакатлари билан иқтисодий алоқалари ва ленинча ғоялар тантанасидир.

Ўрта Осиё республикаларига жаҳоннинг тўқсондан ортиқ мамлакатлари ўз маҳсулотларини юборади. Ҳар бир станок ва механизм ўз техник паспортига ва фойдаланишга топшириш ҳамда монтаж қилиш тўғрисида кўрсатмасига эгадир. Ана шу ҳужжатларни, плакат ва варақаларни «Внешторгиздат» ходимлари тайёрлашади.

Кўргазмада икки мингдан ортиқ нашр намуналари, шунингдек, «Ташсельмаш», «Ташкести л ь м а ш», «Компрессор» ва бошқа кўплаб корхоналарнинг «визит карточкалари» ҳам намойиш қилинди.

Бундан ташқари бу ерда Олмаота, Ашхобод, Душанба ва Фрунзе шаҳарларининг маҳсулотлари намуналари ҳам бор.

«Бугун Совет Ўзбекистони» журналига бағишланган махсус стендлар бўлиб, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг чет эл туризми бошқармаси фаолияти ҳам акс эттирилган.

СУРАТДА: Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министрлигининг ихтисослашган ремонт ишлаб чиқариш корхонаси электр ускуналарини ремонт қилувчи цехининг зарбдор ишчиларидан мастер А. Пашченко шогирд ишчи М. Мақсудовага электр-двигателини йиғишни ўргатмоқда.

Л. Глауберзон фотоси.

● Диққат, янгилик!

ЎРТА ОСИЁДА ЯГОНА

Чуқурсойда дурадгорлик материаллари ишлаб чиқариш заводи қурилмоқда. Ўрта Осиёда ягона бўладиган бу завод иккита улкан ишлаб чиқариш корпусидан иборат бўлади. «Мосгипролеспром» институтининг лойиҳачилари қўлидан чиққан лойиҳа асосида завод корпусларини «Главташкентст р о й» нинг 159-қурилиш тресті бинокорлари қурмоқда.

Йилига 500 минг квадрат метр маҳсулот берадиган эшик ва ром ишлаб чиқариш корпуси шу йилнинг учинчи кварталида фойдаланишга топширилади. 660 минг квадрат метр паркет тайёрлайдиган иккинчи корпус 1971 йилдан бошлаб ишга тушади.

ТЕЖАМКОР МАШИНИСТЛАР АҲДИ

Тошкент тепловоз депоси коллективининг юбилей йилидаги аҳди катта. Пўлат от чавандозлари тежамкорлик учун курашмоқдалар.

Шу кунларда тежамкор - машинистлар нинг сафи кун сайин ошиб боряпти. Т. Дўстмуҳамедов, А. Дерчобицкий ва Б. Погорелов каби чавандозлар поездларни моҳирлик билан бошқариб, кўплаб ёнилғи тежашга эришдилар.

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун 1967 йилда бошланган ташаббускорларидан бири Тошкент тепловоз депосининг илғор машинисти коммунист Абдулҳай Маракаев ҳам ўз ваъдасининг устидан чиқди. У 1967 йилда доҳий Ленин юбилейини муносиб кутиб олиш учун бутун темир йўлчи ҳамкасбларини тежамкорлик юришига чақирган эди. Ўзи эса шонли сана кунигача 50 тонна ёқилғи тежаб беришга ваъда берган эди.

● Тошкентда В. И. Лениннинг 100 йиллик юбилейига бағишланган тасвирий санъат асарлари кўргазмаси очилди

«ЛЕНИН БИЗ БИЛАН»

Бугун

Ўзбекистон ССР санъат музейи санъаткорлар, маданият ходимлари билан тўлди. Республика Маданият министрлиги ва рассомлар союзи правлениеси В. И. Лениннинг 100 йиллик юбилейига бағишлаб республика санъат асарлари кўргазмасини ташкил қилди.

Ўзбекистон ССР Маданият министри А. М. Қўчқоров рассомлар, ҳайкалтарошларни яқинлашиб келаётган қутлуғ юбилей билан табриклаб, қизил лентани қирқади, у тўпланганларни кўргазма асарлари билан танишишга таклиф қилади.

Томошабинлар «Ленин биз билан» деган санъат асарлари кўргазмасини кўздан кечира бошладилар. Улкан залда доҳий Лениннинг ёрқин сиймосини акс эттирган, унинг ғоялари тантанасига бағишланган жуда кўп асарлар, замонамиз қаҳрамонлари ҳақида яратилган картиналар кишиларни ўзига мафтун этади.

Рассом В. А. Фадеевнинг «Коммунистлар», деган триптих жанрдаги улкан картинасини кўргазманинг муқаддимаси дейиш мумкин.

...Доҳий Ленин нутқ сўзламоқда. У бутун ҳатти-ҳаракати, жўшқинлиги билан ёш Советлар мамлакатининг келгусидаги истиқболи ҳақида тўлиб-тошиб гапиряпти. Унинг ёнида совет давлати арбоблари — Свердлов, Дзержинский ва бошқалар туришибди. Санъаткор картинада уларнинг тўлақонли портретларини маҳорат билан яратган. Триптихнинг биринчи ва учинчи қисмларида ҳам Ленин васиятлари амалга ошаётганлигини кўрамиз...

«Қалбдан сўзлашув» деб аталган асарнинг муаллифи ҳайкалтарош В. Ванякиндир. Қизил Армия формасини кийиб олган бола ҳар бир нарсага қизиқувчан. Шунинг учун ҳам унинг қалбида бир талай фикрлар бор. У кўнглидаги гапларни доҳийнинг қулоғига ошиқиб шивирлаяпти. Ленин унинг сўзларини қизиқиб, тингламоқда. Боланинг сўзлари унга қанчалик манзур бўлганлигини доҳийнинг чеҳрасидаги мамнунлик, жилмайиш аломатларидан билиш мумкин.

Кўргазмада Ленин ҳақида яратилган портретлар, картиналар жуда кўп. Улар бир-биридан чиройли ва сермазмун. Томошабинга бир талай таассурот беради.

Санъаткор Раҳим Аҳмедов асарлари кишиларда зўр қизиқиш уйғотади. Рассомнинг, «1924 йил, январь» деган улкан полотноси бўёқларининг сержилолиги, мазмунининг бойлиги билан диққатга сазовордир. Доҳий вафоти оғир жудоликка айланади. Оддий зал. Лоларанг байроқ қуйи туширилган. Ўзбек аёллари бу ерга келиб, доҳий ҳурматини бажо келтирмоқдалар. Аёлларнинг туришлари, либослари, қарашларидаги ғамгинлик оғир жудоликка учраганликни ифода этади.

Кўргазмада Г. Абдураҳмоновнинг «Қизил майдонда», Ю. Зориннинг «Паранжининг ёндирилиши», А. Абдуллаевнинг «Ер фарзандлари», А. Перовнинг «20 йиллар», Р. Чориевнинг «Реквием», Н. Қўзибоевнинг «Ленин декрети», М. Саидовнинг «Тонг», Б. Бобоевнинг «Фарғона водийси бўйлаб» асарлари қўйилган. Улар бир-биридан мазмундорлиги, бадиий пишиқлиги билан ажралиб турадi.

«Ленин биз билан» кўргазма асарлари юбилейга муносиб совға бўлиши билан бирга, ўзбек тасвирий санъатининг дурдоналарига айланиб қолади.

А. ПУЛАТОВ.

СУРАТЛАРДА: кўргазмага қўйилган янги бадиий асарларнинг намуналари: В. Ванякиннинг «Самимий суҳбат» скульптураси. Т. Оганесевнинг «Бухоро 24-йил» бадиий полотноси. А. Абдуллаевнинг «Ер ўғлонлари» деб аталувчи сурати. Бу суратда соҳибкор деҳқонлардан Р. Мусамуҳамедов, Н. Ниёзов ва М. Тошматовлар акс этган.

М. Нуриддинов фотолари.

ТЕЗИСЛАРГА БАҒИШЛАНГАН КОНФЕРЕНЦИЯ

Ҳамза район партия комитети саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари меҳнаткашлари, маҳаллаларда аҳоли ўртасида сиёсий тушунтириш ишлари олиб бораётган пропагандистлар сиёсий ахборотчиларнинг ғоявий жиҳатдан етук бўлишига алоҳида эътибор билан қарамоқда. Шу мақсадда ижодий семинар, назарий конференциялар планли равишда ўтказиб турилибди.

200 дан ортиқ идеология ходимлари қатнашган навбатдаги назарий конференция КПСС Марказий Комитетининг «В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига» Тезислари — идеология ишининг муҳим ажралмас қисми» мавзуига бағишланди.

Назарий конференцияда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Ш. З. Ўразаев «В. И. Ленин — Совет давлатининг асосчиси» деган темада қизиқарли доклад қилди. Ғоят фойдали ўтган конференция охирида тингловчилар янги бадиий кинофильмни томоша қилдилар.

ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ЯНГИ ҚАБУЛ ОЛДИДА

1970 йилда мамлакатимиздаги олий ўқув юртларига қабул қоидалари тасдиқланди. ТАСС мухбири И. Козловский СССР олий ва ўрта махсус таълим министрининг биринчи ўринбосари Н. Ф. Красновга мурожаат қилиб, бу қоидаларни шарҳлаб беришни сўради.

САВОЛ. Янги қоидаларнинг асосий хусусияти нимадан иборат, бу қоидалар илгари амалда бўлган қоидалардан фарқ қиладими?

ЖАВОБ. Мамлакатимиздаги олий ўқув юртлари бу йил 90 мингдан ортиқ студентни қабул қилади. Уларнинг ярмидан кўпроғи ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқийди. Аввалги йилларда энг яхши тайёргарлик кўрган ёшларни конкурс йўли билан ўқишга танлаб олиш юзасидан белгиланган тартиб жиддий ўзгаришларга, муҳтож эмаслигини практика кўрсатиб берди.

Аммо КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «Олий ўқув юртлари ҳузурида тайёргарлик бўлимларини ташкил этиш тўғрисида» 1969 йилда қабул қилган қарори муносабати билан қабул қоидаларига баъзи аниқликлар киритилди. Жумладан, тайёрлов бўлимларини тамомлаб чиққан ва бўлимларни тамомлаш имтиҳонларини муваффақиятли топширган кишиларни ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда олий ўқув юртларига кириш имтиҳонларисиз қабул қилиш кўзда тутилди.

Бу йил халқ хўжалиги учун энг муҳим бўлган ихтисослар бўйича — бошқаришнинг моторлаштирилган системаси, амалий математика, қишлоқ хўжалигини механизациялаш, экономика ва ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқа соҳалар бўйича олий ўқув юртларига қабул қилинувчилар сони анча кўпайтирилади.

САВОЛ. Олий ўқув юртларининг тайёрлов бўлимларига қанча киши қабул қилинади?

ЖАВОБ. Биз олий ўқув юртлари ҳузурида тайёрлов бўлимларини вужудга келтиришга катта аҳамият бермоқдамиз. 1970 йилда мамлакатимизда беш юзга яқин тайёрлов бўлими бўлади. Ана шу бўлимларда 70 мингга яқин киши ўқий олади. Олий ўқув юртлари ҳузуридаги тайёрлов бўлимларига ишчилар, колхозчилар ва СССР қуролли кучлари сафидан бўшаган жангчиларгина саноат корхоналари, қурилиш, колхоз ва совхозларнинг, ҳарбий қисмларнинг йўлланмалари билан қабул қилинади.

● Тошкентликлар Ильич юбилейига

ҚУЮВЧИЛАР ВАХТАДА

8-қуюв цехи «Ташсельмаш» заводининг асосий ишлаб чиқариш участкаларидан бири. Чунки пахта териш ва қишлоқ хўжалик машиналарида ишлатиладиган хилма-хил деталлар ана шу цехда тайёрланади. Ўтган йили планни 101 процент адо этган коллектив ленинча юбилей йилида янада зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқда.

— Бекободдаги В. И. Ленин номли металлургия заводи ҳамда тўрт ойлик планни 22 апрелга бажаришга қарор қилган рўзғор холодильниклари заводи коллективларининг ташаббусини қуювчилар маъқуллашди,—дейди цех бошлиғи И. Юсупов.—Доҳий В. И. Ленин юбилейини муносиб нишонлаш юзасидан пухта тайёргарлик кўраётган цех ишчилари металл қуйиш бўйича тўрт ойлик топшириқни 20 апрелда бажаришга аҳд қилдилар. Тежалган кунларда қишлоқ хўжалик машиналари учун планга қўшимча 8 тонна ҳар хил қуйма деталлар берилади.

Ҳозир сменаларда юбилей олди меҳнат вахтаси давом этмоқда. Қуювчи Усмон Юсупов, қолипловчи Валит Аҳметов, текисловчи Вилле Потешкин, қоришма тайёрловчи Мадина Муродова, Антонина Соболева ва бошқа кўпгина ишчилар кунлик нормаларини бир ярим баравар адо этиб, социалистик мусобақада пешқадамлик қилишяпти.

СУРАТДА: 8-цехнинг детални энг яхши текисловчилардан бири В. Потешкин. У «14ХВ» пахта териш машинаси учун тайёрланаётган қуйма деталга ишлов беряпти. Вилле Потешкин кунлик нормасини бир ярим баравардан адо этяпти.

ЯНА БИР БАЗА

Бутуниттифоқ «Гидрорибпроект» лойиҳа институтининг Тошкентдаги филиали лойиҳачи - инженерлари республикамизда янги балиқчилик хўжаликлари лойиҳасини чизмоқдалар. Улар тузган лойиҳаларга биноан Ўзбекистонда биринчи марта жуда камёб балиқ— тилла балиқни урчитиш хўжалиги барпо этилади.

Бу хўжалик Бўстонлиқ районида бўлиб, ҳозир балиқлар экспериментал базада урчитиляпти. Ана шу хўжалик лойиҳаси қайта чизиляпти.

Махсус бетон ҳавзаларда урчитиладиган тилла балиқ тоғ сувида гўшт, жигар, чиқиндиларини истеъмол қилади. Бу камёб балиқдан келгусида йилига 60 тонна етиштирилиши мўлжалланмоқда.

● Ибратли тадбир

«ТОШКЕНТДА ТУҒИЛГАН»

Ёш ота-она кўзларида қувонч. Фарзанд туғилди. Ҳозир эса унга тантанали суратда гувоҳнома топшириш маросимида ўтиришибди...

Яқинда «Звезда Востока» клубида Ҳамза райони ЗАГС бюроси ташаббуси билан кейинги ўн кунда туғилган гўдакларни рўйхатдан ўтказиш тантанаси бўлди.

Йигирма саккиз кичкинтойнинг ота-онасига туғилиш гувоҳномаси билан «Тошкентда туғилган» медалчаси топширилди. ЗАГС бюроси мудири Ҳ. Аҳмедова, авиация заводи хотин-қизлар Советининг раиси Ф. Т. Туҳфатулина ва цех бошлиғи З. А. Чупиковалар гўдакларнинг ота-оналарини самимий табриклашди.

Шаҳарнинг кенжа районида юбилей йилида ҳозиргача 400 дан ортиқ кичкинтой рўйхатга олинди.

СУРАТДА: В. И. Ленин номли майдонда қад кўтараётган кўп қаватли маъмурий бино. Бу замонавий қурилишни 11-«Висотстрой» бинокорлари бунёд этяптилар.

М. Нуриддинов фотоси.

ЯНА БИР ОЛИМА—ФАН ДОКТОРИ

Ўзбекистон ССР Геология министрлигига қарашли нефть ва газ конларини қидириш ва разведка қилиш илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими Маҳфуза Султоновна Саидалиева академик Ҳ. Абдуллаев номидаги геофизика ва геология институтининг мажлислар залида «Фарғона водийсидаги нефть ва газ конларининг пайдо бўлиш шароитлари ва жойланиш қонуниятлари» деган темада докторлик диссертациясини ёқлади.

М. С. Саидалиева ўзбек хотин-қизларидан дастлабки геология ва минералогия фанлари доктори илмий даражасига сазовор бўлганлардан биридир.

Саноатимизнинг янги маҳсулотлари

ФАБРИКА ИХТИСОСЛАШТИРИЛДИ

Сергелидаги Октябрь 50 йиллиги номли тикувчилик фабрикаси ихтисослаштирилди.

Бугун

Надежда Леонтьева бошлиқ 2-тикув цехида конвейер ўрнатила бошланди. И. Школьников бошлиқ бош механика бўлимининг саккиз кишилик монтажчилар бригадаси монтаж ишларини бошлаб юборди. Конвейерда 68 киши ишлайди.

Конвейер ишга тушиши билан чеварларнинг тайёрлайдиган буюмлари ҳам ўзгаради. Илгариги ишчи костюми, халат, ёстиқ авра, фартук ўрнига энди жун матолардан эркаклар шими тикиб чиқарилади. — Бунинг учун «Юлдуз» фирмасида 30 дан ортиқ тикувчи шим тикиш технологиясини ўрганиб қайтди, — дейди фабрика директори Ш. Ғуломов. Конвейерда сменада 44—56 размердаги шимлардан 200 таси тайёрланади.

Мария Шликова бошлиқ 1-тикув цехида ўрнатиладиган конвейерда эса 32—42 размердаги болалар ва ўсмирлар шими тикилади.

Ихтисослашти р и лган фабрика келаси ойда дастлабки маҳсулотларни бера бошлайди.

Тонгги газеталарда

✦ Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Қорақалпоғистоннинг ишчилари, колхозчилари, зиёлиларига, барча меҳнаткашларига Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикасининг 45 йиллиги муносабати билан самимий салом йўллаб, уларни қизғин табриклайдилар.

✦ Россия Федерациясидаги ҳамма автоном республикалар, ўлкалар ва областлар колхоз кенгашларининг вакиллари 16 февралда Москвадаги Союзлар уйининг Колонна залига тўпландилар. РСФСР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Г. Писин «Колхозчилар Бутуниттифоқ Учинчи съездининг якунлари тўғрисида» доклад қилди.

✦ КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан Финляндия марказ партиясининг шу партия секретари Й. Лойкканен бошчилигида Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган делегацияси уч кун Ўзбекистонда бўлди.

✦ Фаластин озодлик ташкилоти Ижроия комитетининг раиси Ясир Арафат бошчилигида шу ташкилот делегацияси Тошкентга келди. Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитетининг таклифига биноан СССРда меҳмон бўлаётган бу делегация аъзоларини Тошкент аэродромида республика жамоатчилигининг вакиллари самимий кутиб олишди.

ЙЎЛОВЧИЛАР УЧУН

Фарҳод кўчасидаги «Самарқанд» автостанциясида йўловчиларни узатиш майдончалари бешта эди. Яқинда станция қайтадан ремонт қилиниб, йўловчиларни узатиш майдончалари ўнтага етказилди. Шу майдончалардан бири йўловчиларнинг дам олиши учун мўлжалланди. Пойтахтимизнинг республикалараро автостанцияси бўлган бу ер келгусида йўловчилар учун янада қулай жойга айланади.

Бугун

АВТОСТАНЦИЯ АДРЕСИГА ЛЬВОВ ШАҲРИДАН КЎП ЎРИНЛИ ТЎҚҚИЗТА АВТОБУС КЕЛДИ. БУ АВТОБУСЛАР АВТОСТАНЦИЯГА ШУ ЙИЛ БИРИНЧИ МАРТА КЕЛИШИДИР.

ПЛАН НЕГА БАЖАРИЛМАДИ?

Қайси баҳонага ишониш мумкин?

Лак-бўёқ заводи шаҳримиздаги йирик корхоналардан бири. Завод 1969 йилда ишлаб чиқаришни бир меъёрда олиб боролмади. Йиллик меҳнатни ҳисоб-китоб қилган иқтисодчиларнинг тарвузи қўлидан тушиб кетди. Чунки планда белгиланганидан 600 тонна кам маҳсулот ишлаб чиқарилиб, давлатдан 1 миллион 800 минг сўм қарздор бўлиб қолинган эди.

Шаҳардаги кўплаб саноат корхоналари, транспорт, қурилиш ва алоқа ташкилотлари беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш ва давлатга пландан ташқари кўплаб маҳсулот етказиб бериш учун барча имкониятларни сафарбар этаётган бир пайтда, лак-бўёқ заводининг 1969 йил ишлаб чиқариш планини бажара олмаганлиги корхона аҳлини ташвишлантириб қўйди.

Ўзи нима гап? Нима учун завод йиллик ишлаб чиқариш планини бажармади? Ана шу саволларга жавоб олиш мақсадида корхонага бориб, аҳвол билан танишдик.

Завод директорининг ўринбосари М. А. Мордухаев жавоб ўрнида қуйидаги сабабларни кўрсатди.

— Ўзингизга маълум, ўтган йили қиш қаттиқ келди. Бунинг устига заводнинг маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми бўйича планимиз катта белгиланган эди. План қисқаради, деган умидда эдик. Йил охиригача ҳам қисқартирилмади. 32 миллион сўмлик ўрнига 30 миллион 200 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

— Юбилей йили ишлари қандай кетяпти?

— Январь ойи плани адо этилди. Аммо ишлаб чиқаришимиз учун зарур бўлган кунгабоқар ва зиғир ёғи вақтида олинмаяпти. Аҳвол шундай давом этса, февраль ойи планининг бажарилишига кўзимиз етмайди.

Бунинг сабабини билдик. Михаил Абрамовичнинг айтишича, завод ишлаб чиқаришида сарфланадиган ўсимлик ёғига бўлган талаби ва бу ёғларни ким юбориши кераклиги масаласи ҳануз узил-кесил ҳал этилмаган. Масалан, заводга 1970 йил учун 3500 тонна, биринчи квартал учун 125 тонна кунгабоқар ёғи, шунингдек йил учун 1300 тонна, биринчи квартал учун 200 тонна зиғир ёғи ажратилган. Шу ёғлар бўлмаса корхона бир меъёрда ишлай олмайди. 10 февралгача Воронеждан 112 тонна кунгабоқар ва Бийскдан 52 тонна зиғир ёғи олинди.

Чимкентдан юборилиши керак бўлган 150 тонна зиғир ёғи шу кунгача келмаган. Шу сабабли лак-бўёқ заводи ўз навбатида Иттифоқимиздаги корхоналарга маҳсулот жўната олмади.

Бундан ташқари, бошқа шаҳарлардаги лак-бўёқ заводларидан кооперация йўли билан юборилаётган лаклар ҳам ўз вақтида етиб келмаяпти.

● Давлатдан 1 миллион 800 минг сўм қарздор ● 600 тонна кам маҳсулот берилди. ● Қўнимсизлик давом этяпти

Завод учун фонд ажратиб бериш масаласини СССР химия саноати министрлигининг таъминот бошқармаси, таъминотчилар масаласини эса. СССР Озиқ-овқат саноати министрлигига қарашли «Союзглавпищепромсирьё» ҳал этиши керак.

Завод ишлаб чиқараётган ўнлаб хил маҳсулотларни Иттифоқимизнинг Владивосток, Иркутск, Хабаровск, Ленинград, Москва, Душанбе, Тбилиси, Қозон, Олмаота каби юздан ортиқ шаҳарларидаги саноат корхоналари кутмоқда. Аммо, завод цехлари бир меъёрда ишламаяпти.

Оёққа турмаётган цех

Заводда ўнта цех бор. Уларда ишлаб чиқаришнинг қандай йўлга қўйилганлигини бирма-бир баён этиб ўтирмасдан, яхшиси 9-цех иши билан таниша қолайлик. Ишлаб чиқариш участкасида бўлиб, цех бошлиғи Баҳодир Икромов билан суҳбатлашдик. Цех ёнидаги эски бино бузиляпти. Шу сабабли ишдан чиққан ва жойни эгаллаб ётган юзлаб полиэтилен идишлар автокарда кўчанинг нариги бетига ташиб ўтилмоқда.

Ичига 50—55 килограммдан поливинилацетат эмульсияси солинган бу идишлар Северо-Донецк шаҳридан юборилган. Идиш заводга етиб келгунча пачақланиб шикастланган. Улардан бошқа мақсадда фойдаланиш мумкин эмас. Бунинг устига идиш ичидаги эмульсияни чиқариб олиш учун катта буғ босими ва қўл меҳнати сарфлаш керак. Завод эмульсия келтиришнинг бу усулидан воз кечди. Эндиликда у қиш фаслида 200 килограммлик темир бочкаларда келтириляпти. Эмульсияни бочкадан чиқариб олишда ҳамон ўша-ўша меҳнат сарфланаётганлигининг ва муҳим хом ашё исроф бўлаётганлигининг гувоҳи бўлдик.

Цех ўтган йили 4 минг тонна эмульсион бўёқ, 3400 тонна лак, эмаль каби бўёқ ишлаб чиқариши керак эди. План бўлимидаги маълумотлар шундай: цех 4 минг тонна ўрнига 1950 тонна эмульсион бўёқ тайёрлади, ёки шу маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича йиллик план 48,8 процентга қолиб кетди; лак, эмаль каби бўёқлар бўйича 702 тонна кам маҳсулот берилди, план 79,4 процент бажарилди.

1970 йилнинг январь ойида ҳам цех планни бажара олмади. 106 тонна кам маҳсулот берилди.

Цехда эмаль ва «ВА-27 А» бўёқлари пиширишда шу пайтгача золдир билан ишлайдиган тегирмон мавжуд. Эндиликда ҳар икки турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқаришда золдир билан ишлайдиган тегирмонлар ўрнини бисерная деб аталувчи тегирмонлар эгаллайдиган бўлди. Бу тегирмоннинг олдингисидан афзаллиги шундаки, сменада илгари ишлаб чиқариладиган маҳсулот ҳажмига нисбатан беш баравар ортиқ маҳсулот ишлаб чиқариш мумкин. Шундай тегирмоннинг бири, цех бошлиғининг гапига кўра, ўтган йил сентябрь ойидан буён эмаль ишлаб чиқаришда қўлланилаётган экан.

«ВА-27 А» бўёқлари ишлаб чиқаришда қўлланиш мақсадида қурилаётган иккинчи тегирмоннинг сўнгги монтаж ишлари кетяпти. Цехни айланар эканмиз, янги тегирмон ишламаётгани ва маҳсулот ишлаб чиқариш ҳамон эски усулда давом этаётганини кўриб таажжубландик.

— Янги тегирмонни вақтинча тўхтатиб қўйдик. У тезкор. Агар ишга туширсак, бир ойлик запасдан 5—6 кунда маҳсулот тайёрлаб қўямиз,— дейди цех бошлиғи хижолат бўлиб.

Демак, янги техника хўжа кўрсинга қуриладию, ишлар эса эскича усулда давом этаверар экан-да! Цехнинг беш йилдан буён оёққа туролмаслик сабаби ҳам худди шунда. Йўқса, забардаст тегирмон турганда ўғирда янчишнинг нима кераги бор?!

Қўнимсизлик сабаби

Завод партия комитети секретари ўринбосари И. А. Когат билан ишчилар комитети раис ўринбосари Муродовлардан қолоқлик сабабини сўраганимизда лом-мим дея олишмади.

Яна план бўлимидамиз. Ўтган йили план қисқартирилишини кутиб доғда қолган заводнинг юбилей йили ишлаб чиқариш плани билан қизиқдик. 1970 йил маҳсулот реализация қилиш плани 34 миллион сўм яъни ўтган йилдагидан 2 миллион сўм ортиқ белгиланган. Февраль ойида 2,5 миллион сўмлик, мартда — 2 миллион 800 минг сўмлик маҳсулот реализация қилиниши керак. Ҳозир февраль ойи топшириғининг бажарилишига ишонч ҳосил этолмаётган корхона раҳбарлари 7 миллион 900 минг сўмлик маҳсулот реализация қилиш квартал планини қандай уддалашар экан?

Корхона 1968 йил 1 июлдан ишлаб чиқаришни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтиб ишлаяпти.

Ана шу масалага мутасадди бўлган план бўлимининг катта экономисти А. Яблочкина корхонада янги системага ўтгандан буён қандай фонд тўпланди, деган саволимизга шундай жавоб берди:

— 1968 йилда янги системада ярим йилгина ишладик. Ўтган йили эса план бажарилмай қолди. Шундай бўлгач, фонд қаердан тўплансину, ишчилар қандай қилиб моддий манфаатдор бўлсин?!

Демак, 1969 йил давомида 190 дан ортиқ ишчининг ишдан бўшаб кетганлиги бежиз эмас экан-да!

Бу рақам корхонадаги умумий ишчи-хизматчиларнинг 20 процентини ташкил этади.

— Буларнинг учдан икки қисми олисда туришларини ёки ётоқ билан таъминланмаганликларини рўкач қилган бўлсалар,— дейди кадрлар бўлимининг бошлиғи Н. Б. Иванова, 60 киши ҳеч қандай сабабсиз ишдан кетиб қолган.

Кемерово кўчасида аллақачон фойдаланишга топширилиши лозим бўлган 411 ўринли ётоқхона биносида ҳамон ишлар ниҳоясига етмаган, деган важ айтди капитал қурилиши бўлимининг бошлиғи М. А. Ниязов.

Заводнинг меҳнат ва иш ҳақи бўлимига кириб беш йиллик шахсий план топшириқларини бажарган ишчилар ёки бригадалар сонини айтиб берсангиз, деган савол билан мурожаат қилганимизда суҳбати бўлинган аёллар ҳайратдан ёқа ушлагудай бўлишди.

Маълум бўлишича, корхонада ҳеч қандай ҳисоб-китоб ишлари олиб борилмас экан. Буни бўлим хизматчилари тан олишди. Наҳотки, корхонанинг ҳар бир ишчиси, бригада ёки смена аъзоси беш йиллик бошидан буён кундалик ёки ойлик нормасини қандай бажараётганини билолмаса. Бу ачинарли ҳол.

Корхона ишчи, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари юбилей йилига белгиланган улкан планларнинг бажарилишида жонбозлик кўрсатсалар, барча резервларни ишга солсалар ҳар қандай вазифа ҳал этилади. Бунда биринчи галда коммунистлар, ишлаб чиқариш командирлари, меҳнат ветеранлари давлат планининг бажарилишида ишчилар ўртасида шахсий намуна кўрсатишлари, камчиликларга, ортиқча меҳнат ва исрофгарчиликка нисбатан муросасиз бўлишлари керак. Ана шундагина план ҳам бажарилади, юз ҳам ёруғ бўлади!

А. ОБИДХЎЖАЕВ,
«Тошкент оқшоми»нинг махсус мухбири.

* * *

Сиз суратда қардош қурувчиларимиз томонидан «Марказ — 5» да қурилган гўзал ва муҳташам биноларни кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

* * *

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

КИМ ТУЗАТАДИ?

Уста Ширин кўчасида 46-сонли озиқ-овқат магазини бор. Кичик кўчалардан юриб, оёқ кийимингиз лой бўлмай келади-ю, худди шу магазинга кира беришдаги йўлкада лойга ботиб, табиингиз хира бўлади.

Тошкент телефон тармоқлари бошқармаси ўтган йили кузда Уста Ширин ва бошқа кўчалардаги йўлкаларни ковлаб, ер тагидан кабел симлари ўтказган эди.

Мана, икки йилга яқинлашаётир. Аммо бу йўлкаларни район коммунал хўжалиги бўлими ҳам, телефон тармоқлари бошқармаси ҳам ремонт қилишни хаёлларига келтирмаётирлар.

Район коммунал хўжалиги бўлимидаги ўртоқлар бу кўчага ҳам бир қиё боқишса яхши бўларди.

Юсуф ФАЙЗИЕВ,
пенсионер.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
«Союзпечать» ходими.

● *Шаҳар халқ контроли комитетида*

СОВРИЛГАН СЎМЛАР

Чилонзор районидаги 275-болалар комбинатида штат-молия интизоми масалаларига қатъий риоя қилмайдиган бўлишди. Боғча директори П. Пилевина коллектив билан ҳисоблашмай қўйди. Ҳатто у ўз мансабини суиистеъмол қилиш даражасигача борди. Чунончи, боғча директорининг айби билан хизматчилардан Тарханова, Горностаева, Нестереколар ишламаган соатлари учун маош олиб келганлар. Комбинат ходими Л. Колмаковага 1967-1969 йиллар мобайнида давлатнинг 700 сўм маблағи ғайри-қонуний равишда тўланган.

Болалар комбинатида штат-молия ишларида йўл қўйилган камчиликлар ҳақида шаҳар халқ контроли комитетига сигнал келган эди. Ташвишли сигнал юзасидан ўтказилган текшириш вақтида фактлар тўла тасдиқланди. Болалар комбинати директори П. Пилевинанинг ўз ишига масъулиятсизлик билан қараганлиги оқибатида давлатнинг 1200 сўм маблағи беҳудага совириб юборилган.

Маош учун ажратилган фонддан ўринли фойдаланиляптими ёки йўқ? Бу масалани аниқлаш учун келган махсус кишиларга П. Пилевина қўпол муносабатда бўлган. Уларга текшириб кўриш учун ижозат бермаган. Комбинат директорининг қўпол хатти-ҳаракати коллектив ўртасида кўнгилсиз шароитни вужудга келтиришга сабаб бўлган.

Шаҳар халқ контроли комитети юқорида айтиб ўтилган камчиликларга йўл қўйгани учун болалар комбинати директори П. Пилевинани ўз вазифасидан четлаштиришни лозим топди. Шунингдек, Чилонзор район халқ маорифига мактабгача болалар муассасаларида штат-молия интизомини тубдан яхшилашга қаратилган тадбирлар белгилаш, унинг ижроси учун қатъий кураш олиб боришни топширди.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети студентлари апрель ойининг дастлабки кунларида ўтказиладиган ленинча синов кунларига пухта тайёргарлик кўришяпти.

Суратда: журналистика факультети кутубхонаси ходими Г. Юнусова IV курс студенти И. Аҳадовга Ленин асарларини танлашда ёрдам бермоқда.

Ф. Лутфуллаев фотоси.

ЧЎЛҚУВАРЛАР МЕҲНАТИ

ГУЛИСТОН, 1970 йилда давлатга 10 минг тонна — пландагидан 3,5 минг тонна кўп пахта топширамиз. Мирзачўлдаги Ленин номли совхоз коллективи ўз олдига шундай вазифани қўйган. Республикада юбилей йилида улкан пахта хирмони учун мусобақа ташаббускорлари баҳор арафасида қандай меҳнат қилмоқдалар? ЎзТАГ мухбири шу совхоз директори Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновга шундай савол билан мурожаат қилди.

— Биз, ғўзани юксак агротехника даражасида парвариш қилишга умид боғламоқдамиз, — деди М. Дадажонов, — 4 минг гектар ер шудгор қилиб қўйилган. Деярлик бутун экин майдонига органик ва минерал ўғит аралашмаси солинди. Механизаторлар қўриқ ерларни очиш ҳисобига экин майдонини қарийб минг гектар кенгайтирдилар. Далаларни қисқа вақт ичида яхшилаб текисладик, ирригация - коллектор шоҳобчалари ремонт қилинди. Тупроқда нам сақлаш мақсадида шудгорлаб қўйилган ерни борона қилишга тайёргарлик кўрмоқдамиз.

Совхоз Сирдарё областида биринчи бўлиб ҳайдов ва чопиқ тракторлари, сеялкалар, культиваторлар ва бошқа механизмларни ремонт қилиб бўлди. Экиш агрегатларининг ҳаммаси тажрибали механизатор кадрлар билан таминланди. Уларнинг ҳар бири экишни тахминан 7-8 иш кунида ўтказамиз, деб сўз берган. Чигитни кенг қаторлаб экишни мўлжалламоқдамиз. Келгуси йилда алмашлаб экишга тўла кўчиш учун юбилей йилида бедапояни 70 гектарга етказамиз.

● Инглиз тили ихлосмандалари учун

ЗАРУР ҚЎЛЛАНМА

Чет тилларни мустақил ўрганувчиларга ҳозирги замон техника воситаларидан ўз ўрнида фойдаланиш жуда қўл келади. Шунингдек, мактабларнинг ўқитувчилари ҳам тил ўргатишда техникага суянсалар ишларида яхши унум бўлади.

Шуни ҳисобга олиб, методист ўқитувчилар Ж. Жалолов ва Б. Зотовлар «ИНГЛИЗЧА ТАЛАФФУЗНИ ЎРГАНИШДА ТЕХНИКА ВОСИТАЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ» қўлланмасини «Ўқитувчи» нашриётида чоп этишди.

БИЛИМ ОЙНАСИ

Республика халқ университетларининг иши тўғрисида матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

Республика халқ университетлари Совети раисининг ўринбосари, тарих фанлари кандидати Қ. Фозилхўжаев, электрон техника заводи халқ университетининг ректори Б. Бохман, тўқимачилик комбинати саломатлик университетининг проректори Ш. Аъзамов; темирйўл транспорти инженерлари институти қошидаги халқ университети ва техника прогресси университети ректори А. Мейстриклар халқ университетларининг ҳозирги ҳолати ва уларнинг Бутуниттифоқ кўригида иштирок этганлиги тўғрисида йиғилганларга ҳикоя қилиб бердилар. Улар матбуот вакилларининг кўпгина саволларига жавоб беришди.

Икки рақам —1206 ва 110000— бунинг мазмунида жуда катта гап бор. Биринчи рақам республикадаги халқ университетларини, иккинчи рақам эса унинг тингловчиларини билдиради. Рақамлар, айниқса, таққосланганда кўзга яққол ташланади. Бундан беш йил муқаддам халқ университетлари ва унинг тингловчилари икки баравар оз эди. Бу билим ўчоқлари чиндан ҳам халқчил ва оммавий бўлиб қолди. Фақат Тошкентдаги корхона ва муассасалар қошида 80 га яқин халқ университетлари ишламоқда. Бу университетларда 8 мингга яқин тошкентликлар ўз сиёсий ва маданий даражаларини ошириб, фан ва техника соҳасидаги билимларини бойитишмоқда.

Айниқса, тўқимачилик комбинати қошидаги саломатлик университети, темирйўлчилар маданият саройи қошидаги ҳарбий ватанпарварлик университети, «Билим» уйи қошидаги меҳнатни илмий ташкил қилиш ва бошқалар намунали ишлашмоқда. Уларнинг иккитаси ҳақида қисман гапириб ўтмоқчимиз. Улардан бири ҳар томонлама ривожланган совет кишисини тарбиялаш масаласини чуқур ҳал этади; иккинчиси эса техника билимларини такомиллаштириш йўли билан инженерлик ва ихтирочиликни кенг йўлга қўйишда мададкордир.

...Электрон техника заводи энг табаррук инсон Ленин номи билан аталиб, ўз номини оқламоқда. Коллективнинг ишлаб чиқариш фаолиятида, айниқса, меҳнат унумдорлигини оширишда корхона меҳнаткашларининг профессионал ва маданий савиясининг ошириб боришда катта роль ўйнамоқда. Бунда халқ университети (ректори Б. Бохман)нинг ҳиссаси катта. Университет ташкил топганига 11 йил бўлди. Шу чоққача уни 830киши тамомлаб чиқди. 1969 йилнинг март ойидан бошлаб университет факультетлари қаторига электроника ва кино санъати факультети қўшилди. Университет Бутуниттифоқ кўригига тайёрланаётган бир пайтда ленинча билимлар ва аниқ экономика факультетлари қўшилди. Ленинча билимлар факультетида «В. И. Ленин— жаҳондаги биринчи социалистик давлат асосчиси», «В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти — халққа хизмат қилишнинг тимсоли», «Ленинча социализм қуриш плани ва унинг халқаро аҳамияти» деган темаларда лекциялар ўқилди.

Темир йўл транспорти инженерлари институти қошидаги очилган техника прогресси халқ университети ҳам намунали ишламоқда.

Халқ университетлари ҳаётида юбилей йили алоҳида ўрин тутади. Доҳий юбилейи уларнинг ишида катта ўрин эгаллайди, эски формаларни такомиллаштириш янги университетларнинг пайдо бўлишига шароит яратиб беради: илмий коммунизм, интернационализм, Ўзбекистон тарихи юзасидан ленинча университетлар тузиш керак. Бутуниттифоқ халқ университетлари жамоат кўригига муносиб тайёрлана бориб, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти, СССР журналистлар союзи, АПН, ВЦСПС, СССР Маданият министрлиги ва бошқа ташкилотлар томонидан ташкил қилинган бу кўрикни кўнгилдагидек кутиб олиш лозим. Ўзбекистонда университетлар тайёргарлигини академик Т. Н. Қориниёзов раислик қилаётган республика халқ университетлари кенгаши бошқариб бормоқда.

С. ЗАМОСТЯНОВА.
штатсиз мухбир.

Жонажон Ватан бўйлаб

ФОТО-ЛАВҲАЛАР

ЛЕНИНГРАД ОБЛАСТИ. «Ленлес» комбинати коллективи 1970 йилнинг биринчи кунлариданоқ яхши ишга киришиб кетди.

Суратда: «Ленлес» комбинатининг Кингесепский ёғоч тайёрлаш пунктида навбатдаги ёғочлар комплект қилинмоқда.

С. Смольский фотоси.

БЕЛОРУССИЯ ССР. Солигорскдаги 3-комбинат янги йил арафасида қўшимча равишда корхонанинг ишлаб чиқаришига топширилди.

Суратда: олдинги планда сильвинит бойитиш фабрикасининг қуйилтириш ускуналари.

М. Минкович фотоси.

НОРИЛСКДАГИ А. П. Завенягин номли тоғ бойитиш фабрикасида Талнах конидан олинган руда маҳсулотлари магнит сепаратор схемаси ишланади.

Суратда: схеманинг бир группа авторлари, фабрика тадқиқот цехининг бош инженери В. И. Перепечин, шу цехнинг бўлим бошлиғи Н. А. Никифорова ва бойитиш фабрикасининг бош инженери Х. А. Базоев,

Ю. Бармин фотоси.

ОЗАРБАЙЖОН ССР Азизбеков номли Озарбайжон нефть ва химия институтида чет эллардан келган ўн уч мамлакатнинг йигит ва қизлари таълим олади.

Суратда: ватандош студентлар кенгашининг раиси (чапдан) Али Мухтор (Судан) ва кенгаш аъзоси Фахид Гаса (Сурия) бўлажак ишлар тўғрисида кенгашмоқдалар.

Г. Мочейкис фотоси.

ОДЕССА киностудиясининг павильонларида суратга олинаётган «Севостополь» кино фильмида 1917 йилдаги революцион воқеалар ҳамда интелигенциянинг ишлари тўғрисида ҳикоя қилади.

Суратда: Севостополь фильмидан бир кўриниш. Мичман Шелехов— артист Геннадий Королков, матрос Фастовец артист Владимир Васильев.

И. Павленко фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

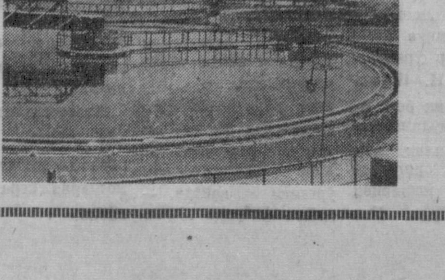

● ТАҚРИЗ

Армуғон

Яқинда Барот Бойқобиловнинг «Самарқанд ушшоғи» номли тўплами чиқди.*

У икки катта шеърлар цикли ва бир поэмадан ташкил топган. «Ассалом, келажак», «Сонетлар» ҳамда «Самарқанд сайқали» номли лирик поэмадан иборат.

«Ассалом, келажак» туркумига кирган шеърларда шоир ранг-баранг мавзу, янги-янги ғояларни кўтариб чиқа олган. Буюк Лениннинг азми билан зимзиё тунлардан озод бўлган совет кишисининг бахтли ва тўкин ҳаёти, азимкор ва шижоатли меҳнати, яқин келажак — Коммунизм томон олға интилиш, она юрт, қадрдон тупроққа бўлган оташин меҳр-муҳаббатни улуғлайди ёш шоир.

«Ассалом, коммунизм», «Коммунизм манифести», «Биринчи комсомолларга» сингари шеърлари образли ифодаларга бойлиги, ўзига хос услуби билан ажралади. Булар давримиз, бахтли келажакка айтилган қасидага ўхшайди.

Баротнинг лирик қаҳрамони турли-туман кишилар — оловли йилларда дунёга келиб, инсоният тақдирини ўйлаб, ҳаёт-мамот жанглари олиб борган биринчи комсомоллар, тинчлик посбони қудратли совет аскарлари, чўлу чўққиларда гулзорлар, ажиб пахтазорлар бунёд этган кекса деҳқонлар, машаққатли, аммо шарафли меҳнатда толмаган муаллим, Аму—Бухоро каналида, Қизилқум саҳросида меҳнат завқи билан яшаётган қурувчи, афсоналар, тилсимлар очиб хазиналар қидирган геолог қиз, журналист ва бошқалар.

Шоир кўпинча қиёслаш приёмидан фойдаланади. Деярли ҳар бир шеърида эскилик билан янгиликни, ўтмиш билан замонамизни таққослайди, умумлашмалар чиқаради.

«Расадхона қошидаги мулоқот» ана шу услубда, ўзига хос формада битилган шеърлардан. Шеър лирик қаҳрамоннинг улуғ мунажжим Мирзо Улуғбек билан савол-жавоби тарзида ёзилган. У Ватанимизнинг буюклиги, фанимиз қудрати, илмимиз камоли, эришилган мислсиз ғалабалар, боболаримиз орзуларининг рўёбга чиққани ҳақида берилган сарҳисобга ўхшайди.

Тўпламга шоирнинг кейинги йилларда ёзган 35 та сонети ҳам киритилган. Уларнинг кўпчилиги ранг-баранг мавзуларда ёзилган. Инсон ва инсонийлик, олам ва Ватан, тарих ва замон, асримиз ва келажак, халқимиз ва бошқа ўлкаларнинг урф-одати, севги-муҳаббат, вафо ва садоқат, яшашнинг маъноси ва фарзанд меҳри кабилар шоир сонетларининг етакчи тематикаси ҳисобланади.

«Одам умри ўхшаб кетар йилнинг фаслига» деб бошланувчи сонетида шоир яшашнинг лаззати, мазмуни, дунёнинг «не авлодни кўриб, сочи оқарган»и, янги авлод билан яна навқирон бўлажаги ҳақида тафаккур қилади, ажойиб фалсафий умумлашма чиқаради:

Ўз умрига ҳайкал қўяр қалби ҳотамлар
Жаҳон аро достон айлаб менинг халқимни.

Ҳа, Инсон дунёга келар экан ширин орзуси, эзгу нияти билан яшаши, меҳнати, қадоқ қўллари билан дунёни безатиши ,«мени ёдга олсин дея» аждод наслига бирор ёдгорлик қолдириши керак.

Шоир деярли ҳар бир сонетида янги гап айтишга. интилади.

Лекин бундай баҳони ҳамма сонетларига нисбатан ҳам айтиб бўлмайди. Айрим сонетларда айтилмоқчи бўлган фикр, ўтказилмоқчи бўлган ғоя мавҳум бўлиб қолган, айримларида эса хулосалар кучсиз чиқиб қолган. «Қирғоқда бир қоя сокин ва мағрур», «Музей ойналари тагида ноёб», «Мен сени излайман, сенинг изларинг» деб бошланувчи сонетлари ана шундайлардандир.

Яна шу ўринда, панд-насиҳат характеридаги сонетлар ҳам кўпайиброқ кетганини таъкидлаб ўтиш керак.

«Самарқанд сайқали» достони ўзининг мазмуни, тематикаси, образлари, ўзига хос формаси билан ажралиб туради. Ундаги воқеалар Самарқандда кечади. Бахтиёр ва Баҳорнинг самимий севгиси лирик планда куйланади.

Умуман, «Самарқанд сайқали» китобхонлар қалбида яхшигина из қолдирди.

М. ХЎЖАЕВ,
Наманган Давлат педагогика институти ўзбек адабиёти кафедрасининг катта ўқитувчиси.

* Барот Бойқобилов. Самарқанд сайқали. «Ёш гвардия» нашриёти. Тошкент —1969 йил.

М. Горький номидаги Давлат академик рус драма театрининг «Ревизор» спектаклидан кўриниш.

Л. Глауберзон фотоси.

Шингил ҳикоялар

ХАТО

Тоғнинг метиндек бағридан илон изи йўл ўтган. У гўё бекинмачоқ ўйнаётгандай, ҳали тикка, ҳали ётиқ, ҳали қоя ортига «йўл олади». Йўл кўп узун эди. Сир эмас, одам сесканадиган анча-мунча ваҳимали бу йўлнинг ниҳоясини кута-кута толиқдим. Кейин бир андиша менга сабр-тоқат берди. Кўз ўнгимда тоғлиқларнинг муъжаз тешаларидан чақнаган ўт йилтиллаб кетди. Тош йўниб йўл очиш осонга тушмаган-ку, ахир!

Довон оша-оша машинамизнинг «юраги» қизиб кетди. У бўғилиб-бўғилиб илгарилайди. Ўрмон бошланди. Йўлимизнинг давомини энди қорамтир соялар, сербарг шохлар кўмиб борарди. Машинанинг олдинги ғилдираги кўчани босиб қолган олмалар уюмига бориб тўхтади. Ҳамроҳим ижирғаниб гап қотди:

— Тоғлиқлар ялқов бўлишади, дейишганди. Ҳақ гап экан-да...

Ҳамроҳим хато кетганди. Менга алам қилди. «Борса келмас» йўлни, «борса келар»га айлантирган ҳам, йўлимизни тўсган ана шу мевалар ҳам меҳнатнинг самараси эмасми?

Йўлга тушдик. Лабларим беихтиёр пичирлади:

— Ҳаммаси меҳнатнинг шарофати...

БАРАКА

Чевар Ҳумой пайкалдан барака чаноқ топиб олди. Уни аввал бригадирга кўз-кўз қилиб, сўнгра чаккасига қистириб юрмоқчи бўлди. Лекин бригадир уни агрономга керилиб кўрсатди. Агроном эса раисдан суюнчи сўради. Раис барака чаноқни идоранинг устунига намойишкорона илиб қўйди.

Барака чаноқ — хирмонга барака, дейишади нуроний кексалар. Ҳар йили удум шунақа бўлади. Ҳар гал Ҳумойлар барака чаноқ топишади. Шундай кезларда реза-реза тер милдираган Ҳумойнинг чеҳрасида маъюс табассум югуради. Бу табассум замирида яна бир сир яширин, Ҳумой туғилганида, уни ана шу пахтага йўргаклаганлар...

ЖИЯНИМНИНГ ФАЛСАФАСИ

Жажжи жияним нуқул ғалати мулоҳазага тутади мени.

— Амаки, ану юлдуз жуда оппоқ-а!

— Ҳа, жуда оппоқ.

— Амаки, Марсга учсак, ану Алини опкетмаймиз-а!

— Нега?

— У урушқоқ.

— Қолдирсакмикин?..

— Бўлмаса-чи, у Марс болаларини уради, сўкади,..

— Марс болалари урушқоқ эмасми? — дейман кулиб.

— Ҳа, улар жанжални билишмайди. Ҳали Ерга тушиб кўришмаган-ку.

Ана шунақа, жиянимнинг фалсафаси...

Мурод ХИДИРОВ.

● Ҳодиса

ЧАҚИРИЛМАГАН МЕҲМОН

Итнинг кетидан қувиб келаётган ола-чипор ваҳший ўлжаси орқасидан Беринг денгизи соҳилидаги Оссор посёлкасида жойлашган балиқ комбинатининг механика устахонасига кириб қолди. Устахонада ишлаб турган ишчилар тез туриб эшикни ёпишга улгуришди: одамларнинг қўлига силовсин ўлжа бўлиб тушди. Кишилар бу ваҳший ҳайвонни кўриб ҳайрон бўлишди. Илгарилари бу атрофда бунақасини учратишмаганди.

Область овчилик бошқармасида ТАСС мухбири М. Жилинга қуйидагиларни айтишди:

— Кейинги 15 йил мобайнида ярим оролга турли ҳайвонлар кўчиб кела бошлади. Бу жониворлар бу ерга ярим оролни катта ер билан туташтирадиган торгина сўқмоқдан — шимолий «дарвоза» орқали ўта бошлади. Бундан илгарироқ бу ерга олмахонлар кўчиб келиб ўрнашган эди, ярим оролга лось-буғу ҳам келиб истиқомат қилмоқда.

Кейинги йилларда Камчаткадан бу ерга олиб келинган бир қанча ҳайвонлар иқлимга мослашиб кетди. Булар орасида қундуз ва ёввойи норка бор.

(ТАСС).

Китоблар оламида

«Гул табассуми»

Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти яқинда ёш шоирлар Низомжон Парда ва Шоҳид Тоҳировларнинг «Гул табассуми» номли шеърлар гулдастасини шеърият ихлосмандларига ҳадя этди.

Тўпламга иккала шоирнинг элликка яқин энг яхши шеърлари жамланиб, «Камалакранг водий» ва «Томчилар» номли икки қисмга бўлинган...

«Қуддус Муҳаммадий, Қудрат Ҳикмат»

Таниқли танқидчи, филология фанлари кандидати М. Қўшжонов жажжи китобчасини шундай деб атабди.

Автор бу китобчасида ўзбек совет болалар адабиётининг таниқли вакилларидан бўлган икки шоир Қуддус Муҳаммадий ва Қудрат Ҳикматларнинг ижодий тажрибалари ҳақида, бу икки шоир шеъриятининг ўзига хос томонлари ҳақида баҳс юритади...

Планетамиз янгиликлари

● *Социализм мамлакатларида*

ПРАГА

Пойтахт миллий комитети яқин 15 йилда Прагани ривожлантиришнинг комплекс планини ишлаб чиқди. Бу план шаҳар аҳолисининг ўсиши ва саноат структурасида бўладиган ўзгаришларни ҳисобга олиб тузилди.

Пойтахт аҳолисига яхши шарт-шароит яратиш учун шаҳардаги кўпгина саноат корхоналарини шаҳардан ташқарига кўчириш мўлжалланмоқда.

Шаҳар ёқилғи балансини ўзгартириш ҳам кўзда тутилган. Ҳозир ишлатилаётган ёқилғининг бешдан тўрт қисми тошкўмир бўлса, 1985 йилга келиб шаҳарнинг асосий ёқилғилари табиий газ билан нефть бўлади.

Транспорт проблемаси шаҳарда метро қуриш билангина ҳал этилмай, шу билан бирга кўчаларни кенгайтириш ва янги тезюрар автомагистраллар очиш йўли билан ҳам ҳал этилади.

Уй-жой ва маданий-маиший бинолар қурилишига катта аҳамият берилмоқда. Янги уй-жой кварталлари фақатгина Праганинг ўзида қад кўтармай, балки унинг атрофида ҳам кўплаб қурилади. Ана шу жойлар пойтахтнинг йўлдош шаҳарчалари бўлиб қолади.

СОФИЯ

Болгарияда кооператив қишлоқларни ободонлаштириш бўйича ҳар йили ўтказиладиган республика конкурси яхши анъана бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда мамлакатда қишлоқ кўчалари, майдонлар, парклар ва боғларни ободонлаштириш юзасидан ишлар қизитиб юборилди. Бинолар, мактаблар, маданият уйлари ремонт қилинмоқда ва янгилари қурилмоқда. Бу йил ана шу традицион конкурс В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланди.

ВАРШАВА

Польша Халқ Республикаси бош статистика бошқармасининг маълум қилишича, халқ Польшаси меҳнаткашларининг 1969 йилда жамоатчилик асосида бажарган ишларининг қиймати 6,3 миллиард злотийни ташкил қилди. Польша меҳнатчилари ишдан бўш вақтларида мактабларни, маданий-маиший объектларни, йўлларни қурдилар ва ремонт қилдилар, шаҳарлар, ишчилар посёлкалари, қишлоқларни ободонлаштирдилар ва кўкаламзорлаштирдилар.

БЕРЛИН

Германия Демократик Республикаси кемасозлик заводлари 1948 йилдан бери 3143 кема қурдилар. Буларнинг умумий ҳажми 3.363.00 брутта-тоннадир. Ўтган йили республика кемасозлари 325.00 брутто-тоннага яқин ҳажмдаги 129 кема қуриб, рекорд ўрнатдилар. Ана шу кемаларнинг 122 таси чет эллардан олинган заказларга биноан қурилди.

Германия Демократик Республикасида қурилган кемаларни энг кўп сотиб олувчи Совет Иттифоқидир. Ҳаммаси бўлиб Германия Демократик Республикаси 23 мамлакатга кема етказиб берди.

(ТАСС).

ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ.
СУРАТДА: Будапешт шаҳрининг Андялфёльд ишчи районидаги «Тинчлик ва дўстлик» ҳайкали олдидаги фахрий қоровул.
МТИ—ТАСС фотоси.

Кураш давом этмоқда

НЬЮ-ЙОРК, ТАСС мухбири Э. Шилдс хабар беради: Америкадаги Индейцлар калифорния штатидаги Алькатрос оролини ишғол қилиб турганига 3 ой бўлди. Индейцлар ўзларининг ҳуқуқсиз аҳволларига АҚШ жамоатчилигининг эътиборини жалб қилмоқ мақсадида бўш ётган оролни ишғол қилишди ва уни ўз мулклари деб эълон этишди. Илгари бу оролда федераль қамоқхона бор эди.

Улар АҚШдаги касаба союз ҳаракати билач алоқа боғламоқ учун яқинда ўзларининг махсус вакилларини сайлашди.

Порт юкчилари ва омбор ишчилари бирлашган касаба союзи билан автомобиль ва авиация саноати ишчилари бирлашган касаба союзининг бўлимлари алкатрас индейцларига молиявий ёрдам кўрсатишди.

«Пиплз уорлд» газетасининг хабар беришича, индейцлар оролда «эркин алкатрас радиоси» деб аталган радиостанцияни асосладилар. Ҳар куни эшиттириш олиб бораётган бу радиостанциянинг мақсади Қўшма Штатларнинг ҳамма районларидаги индейцлар бирдамлигини мустаҳкамлаш тингловчиларни индейц қабилаларининг тарихи ва маданияти билан таништириш, индейц халқининг ҳозирги босқичдаги курашини ойдинлаштиришдан иборат.

БЕРЛИН. Германия Демократик Республикасининг пойтахтидаги Ленин майдони тез суръатлар билан қурилмоқда. Курт Бромберг бошлиқ қурувчилар бригадасига айрим кунларда уч сменалаб ишлашга тўғри келади. Меҳнатдаги зафарлари учун бу коллектив Герман-Совет дўстлиги жамиятининг Ленин байроғига сазовор бўлган.
АДН—ТАСС фотоси.

ОКИНАВАДА ЗОЛДИР БОМБАЛАР

ТОКИО. (ТАСС мухбири Г. Гавриленко бундай деб ёзади:

Золдир бомбалар ортилган транспорт кема Американинг Окинавадаги «Уайт бич» ҳарбий базасига келди, дейилади Киодо Тцусин агентлигининг хабарида.

Вьетнамнинг халқ озодлик кучларига ва аҳолисига қарши Америка қўшинлари кўплаб ишлаётган бу бомбалар Окинавага Япониядаги Кюсю оролининг жанубий қисмида жойлашган Америка ҳарбий арсенали Ямададан олиб келинди.

Бундан бир неча кун аввал Американинг юк машиналари арсеналидаги омборлардан 420 тонна золдир бомбаларни ортиб, Кокура портига олиб келган эди. Бу ерда бомбалар Америка армияси кира қилган транспорт кемага ортилган эди. Шу кема бомбаларни Окинавага олиб келди.

АҚШ Окинавага бўлган маъмурий ҳуқуқларни 1972 йилда Японияга қайтариб беришга ваъда қилганлигига қарамай, Америка қуролли кучлари мана шу япон оролидаги ўз ҳарбий базаларини мустаҳкамлашни давом эттирмоқда. (ТАСС).

ГДР танилсин

БОНН. Германия Социал Демократик партиясининг Баден-Вюртемберг ўлкасидаги «ёш социалистлар» ёшлар ташкилоти правлениеси Германия Демократик Республикасини Бонн танисин, деган фикрни билдирди. Правление қабул қилган қарорида ГДР ҳар икки Герман давлати ўртасида тенг ҳуқуқли муносабатлар ўрнатиш тўғрисидаги шартнома лойиҳасини ГФРга таклиф қилганлигини табриклайди. «Ёш социалистлар» Бонн ушбу масала хусусида ГДР ҳукумати билан дарҳол музокаралар бошлаб юборсин, деб талаб қиладилар.

(ТАСС).

РАДИОАКТИВ ПЛУТОНИЙ ХАВФИ

НЬЮ-ЙОРК. Американинг Денвер шаҳри (Колорадо штати) яқинида жойлашган ва ядро қуроли ишлаб чиқараётган заводларидан бирида радиоактив плутоний ёйилиб кетганлиги маълум бўлди. Бу фактни атом энергияси комиссиясининг вакиллари ҳам тасдиқлади.

АҚШнинг ядро қуроли ишлаб чиқарадиган заводларида радиоактив материалларнинг мана шундай ёйилиб кетаётганлиги биринчи марта содир бўлаётган ҳол эмас.

Бир группа олимлар Денвердан 25 километр наридаги Роки-Флэтсда ядро қуроли ишлаб чиқарадиган завод атрофидаги ерларни текшириб қараганларида ерга сингиб кетган плутонийнинг миқдори кутилганига қараганда 300 баравар кўп эканлиги маълум бўлди. Олимлар бу ҳол шаҳар аҳолисининг соғлиғига зарар етказиши мумкин, демоқдалар.

(ТАСС).

Болтиқ денгизининг Росток районидаги соҳили — Варнемюнде (ГДР) қишда ҳам, ёзда ҳам бўшамайди. Минглаб кишилар бу ерга дам олгани келишади.

СУРАТДА: денгиз соҳилидаги антиқа учрашув. Бу ердаги оққушлар одамларга шундай ўрганиб кетишган-ки, ҳеч қўрқишмайди.
АДН—ТАСС фотоси.

Араблар ғазабланмоқда

БАЙРУТ. Америка Қўшма Штатлари Тель-Авив экстремистларига ҳарбий мададни кенгайтираётганлиги Араб шарқида норозилик ва кескин равишда қоралаш тўлқинларини яна кучайтириб юборди.

Исроилга бевосита қарама-қарши бўлиб турган мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг яқинда Қоҳирада ўз ишини тамомлаган кенгаши эълон қилган якунловчи ахборотни араб матбуоти маъқуллаб кутиб олди. Шу ахборотда, агар АҚШ мадад бериб турмаганида эди, Исроил агрессиясини давом эттира олмаган ва жаҳон афкор оммасига дағдаға қила бермаган бўлур эди, деб кўрсатиб ўтилди.

Ливандаги «Аш-шааб» газетаси жумладан бундай деб ёзади: «Исроилни қўллаб-қувватлаб турган, унга жуда катта ҳарбий ва молия ёрдами бераётган империалист ва сионист доиралар арабларнинг энг катта душмани бўлиб қолди». Газета араблар дунёсида империалистик монополияларни бойкот қилиш учун кескин чоралар кўриш зарур деб таъкидлайди. «Араб нефтини, деб ёзади «Аш-шааб» газетаси бизнинг уй-жойларимизни вайрон қилиш, халқимизни қириш учун юбориб турилган самолётларга, танкларга ва тўп замбаракларга айлантираётган давлатларга берилишига йўл қўйиб бўлмайди».

Жазоирдаги «Ал-мужоҳид» газетаси «Вьетнамдаги агрессор Яқин Шарқдаги агрессорга қарши чиқиши мумкин эмас» деб ёзади. Америка ҳукуматининг ҳаракатлари, дейилади шу газетанинг мақоласида «илгари бўлгани каби ҳозир ҳам Исроилга ҳарбий ёрдам ва сиёсий мадад беришга интилиш жуда катта эканлигини кўрсатиб турибди. «АҚШ ўзининг бутун ҳарбий қуввати билан Исроил томонга ўтиб олганлиги, деб ёзади Жазоирдаги «Аш-шааб» газетаси. АҚШнинг Исроилга нисбатан ўз позициясини яширмоқ учун ўзига парда қилиб олган алдамчилик ва мунофиқлик ниқобини фош қилиб ташлади». Оқ уйнинг бундай сиёсати, деб ёзади «Аш-шааб» газетаси «Яқин Шарқда ялпи уруш бошланиб кетиш хавфини туғдирмоқда ва бутун дунёдаги тинчликка хатарли таҳдид солмоқда.

Бирлашган Араб Республикасининг матбуоти Яқин Шарқдаги тангликда АҚШ ўтказаётган мунофиқлик сиёсатини шарҳлаб, империалистлар пропагандаси араб мамлакатлари билан Совет Иттифоқи ўртасига нифоқ солмоқ учун зўр бериб уринаётганлигини фош қилиб ташламоқда. «Совет Иттифоқининг Миср халқига нисбатан қилаётган дўстлигини омма жуда яхши тушуниб турибди. Шу сабабли бу тўғрида оммада шубҳа туғдириш учун қилинаётган уринишларнинг ҳаммаси бефойда, — деб ёзади Аҳмад Ҳамруш «Роз-ал-Юсуф» журналида. — Биз уруш олиб бормоқдамиз, бу уруш хавфи кундан-кунга кучаймоқда. Шу сабабли бизни самимий совет дўстларимиздан ажратиб қўйиш учун қилинаётган ҳар қандай уриниш аввало, бизнинг ўзимизга урилмоқчи бўлган зарбадир, бу уриниш биздаги прогрессив режимга ва миллий мустақилликка путур етказади».

Сурия Араб Республикасининг матбуоти бундай деб ёзади: Америка империализми Тель-Авивга ҳар томонлама мадад бериб турганлиги учун ҳам Исроил араб давлатларига қарши қуролли иғвогарликларни кучайтирмоқда. Исроилнинг Яқин Шарқдаги экспансиячилик планларини таъминлашга кафил бўлишни Вашингтон ҳақиқатда ўз устига олди, деб ёзади араб матбуоти. «Араблар билан ўзларининг дўст эканликларини тарихан исбот қилган социалистик давлатларга биз дўстлик қўлини самимият билан узатишимиз лозим» деб ёзади «Ал-Басс» газетаси.

(ТАСС).

Александр Бек

ФАМИЛИЯСИЗ КИШИ

Урушнинг бошланганига қарийб бир ой бўлган, газеталарда душман ҳужумининг янги йўналишлари, немислар босиб олган янги шаҳарлар тилга олинар, мен эса, Қизил Армиянинг старший лейтенанти бўла туриб, Олмаотада — фронтдан уч минг километр йироқда, кросс планини тузиб ўтирибман.

Менга шу муносибми? Йўқ, Бауржон, бу сенга муносиб эмас.

Эшик очилиб хонамга ҳалиги икки майор билан генерал кириб келди. Ҳаммамиз оёққа турдик.

— Ўтиринглар, ўтиринглар,— деди генерал. —Саломатмисизлар... Бу ерда старший лейтенант Момиш ўғли ким бўлади?

Нима гап? Нега у мени сўраяпти? Хаяжонланиб ўрнимдан турдим. Генерал жилмайди.

— Ўтиринг, ўртоқ Момиш ўғли ўтиринг.

У ҳириллаганроқ товуш билан аста гапирди. У менга яқин келиб, стулни суриб ўтирди-да, генераллар кийдиган қизил гардишли фуражкасини олиб, стол устига қўйди. Машина билан олдирилган сочининг қорасидан оқи кўпроқ эди.

Генералнинг қиёфасида, юзида, гапириш услубида ва ўзини тутишида катталикдан ҳеч қандай нишона сезилмайди. Фақатгина диккайиб ўсган қийғоч қошларининг чимирилиб туришигина уни бу ҳислатига унча мос тушмагандай кўринарди. Унинг муртига ўхшаб, қошига ҳам оқ тушмаган эди.

— Танишиб қўяйлик,— деди у.— Мен Иван Васильевич Панфилов бўламан. Олмаотада янги дивизия тузилишидан хабарингиз борми?

— Йўқ, хабарим бўлмади.

— Ундай бўлса, билиб қўйинг бу дивизияга командир қилиб мен тайинландим. Ўрта Осиё ҳарбий округининг буйруғи бўйича сиз ҳам шу дивизияга батальон командири вазифасига тайинландингиз.

У чўнтагидан буйруқни чиқариб, менга узатди.

— Ишингизни топширишингиз учун сизга қанча вақт керак бўлади?

— Кўп эмас. Икки соатдан сўнг ҳузурингизда ҳозир бўлишим мумкин.

У ўйланиб қолди.

— Бундай шошилишнинг ҳожати йўқ. Уйланганмисиз?

— Ҳа.

— Ундай бўлса, бугун оилангиз билан хайрлашингда, эртага соат ўн иккида менинг олдимга боринг.

Эртасига соат ўн иккига беш минут қолганда, мен Қизил Армия уйининг кенг зинапоясидан борардим. Менга генерал жойлашган хонани кўрсатишди.

Панфилов сал энкайиб, бошини елкалари орасига олганича катта стол ёнида қандайдир қоғозларни кўриб ўтирарди. Кейин Панфилов билан кўп марта учрашдим, аммо унинг қоғозлар орасида ўтирганини бошқа кўрмадим. Москва остоналарида унинг ўзи билан бирга олиб юрадиган қоғози топографик картагина бўлди.

Мен кирганимда ҳам унинг олдида карта ёзиғлик турарди. Уни дарҳол танидим: бу — Олмаота шаҳри ва шаҳар атрофининг плани эди. Карта устига чўнтак соати қўйиб қўйилганди.

Генерал соатига бир қараб ўрнидан чаққонлик билан турдида, оғир креслони суриб қўйиб, мен томон юрди. Унинг қадам ташлаши енгил, ёши ўтиб қолганлиги сезилмасди.

Биз тикка турган ҳолда гаплашдик. Панфилов гоҳ у ёқдан бу ёққа юрар, гоҳ икки қўлини орқасига қилиб, оёқларини бироз керганича тўхтаб қоларди.

— Иш мана бундай, ўртоқ Момиш ўғли,— дея гап бошлади у, — дивизиянинг ўзи ҳозирча йўқ. Штаби ҳам, полклар ҳам, батальонлар ҳам тузилмаган. Демак, сиз ҳам ҳозирча ҳеч кимга бошчилик қилолмайсиз. Лекин бунинг ҳаммаси бўлади, хаммасини ташкил этамиз. Ҳозирча сиз менга ёрдамлашиб турасиз. Мен сиз билан бир нарсани маслаҳатлашиб олмоқчиман...

Шундай дея генерал стол ёнига борди-да, қоғозларни титкилаб кераклисини топди ва йўғон қизил қаламни олиб, уни қўлида айлантириб турди-да, сўнгра менга бурилиб:

— Мана бу, ўртоқ Момиш ўғли, дунёдаги энг ярамас қалам— деди.

— Нега, ўртоқ генерал?

— Шунинг учунки, бу қалам билан резолюция қўядилар,— ҳазил аралаш жавоб қилди у.— Ишнинг бориши билан таниш бўлмаган ҳолда, мана шу қаламнинг шарофати билан ҳар қандай ишнинг тақдирини икки минутда ҳал қилиб ташлаш мумкин. Карта устига бир чизиқ чизадиларда, масала ҳал бўлди, деб ўйлайдилар. Резолюция қўйилдими, вассалом, иш битди деб ҳисоблайдилар. Шу қаламни олиб қўйинг-чи, кўзимга кўринмасин. Аммо ўзингиз ҳам, ўртоқ батальон командири, ундан камроқ фойдаланишга ҳаракат қилинг.

У жилмайганича қаламни менга узатди-да, сўнг, ташвишланиб сўради:

— Сиз нима дейсиз, қозонларни қаерда тезроқ қалайлаб беришаркин?

Чамаси, афти-ангоримдан ажаблanganимни сезди, шекилли, генерал тушунтира бошлади:

— Ахир, бизнинг дивизиямиз қўнгиллилардан ташкил топади-ку, демак пландан ташқари тузилади. Шундай экан, янгисини кутиб ўтира олмаймиз. Талаб ҳам қилмаймиз.

Ўзимга ғалати туюлган яна кўпгина саволларга жавоб беришга тўғри келди, шу билан бирга Панфилов қизиқиб, суриштираётган нарсалар генерал қизиқадиган нарсалар эмас-ку, деб таажжубланардим.

Пировардида менга бир қоғозни узатди-да, топшириқ берди.

— Мана шу қоғозда тўпланиш пунктлари учун ажратилган биноларнинг адреслари кўрсатилган —деди у.— Уларнинг ҳаммаси ҳам яроқлими йўқми, текшириб кўриш керак. Ҳовлиларини ҳам кўринг машқ қилишга ярайдими, ошхонаси, плитаси, сув қайнатадиган баки борми, шуларнинг ҳаммасига разм солинг.

Мен яна таажжубландим: генералга шундай ишлар билан шуғулланиш муносибмикин?

Рўйхатни узатаркан, Панфилов юзимга тик қараб туриб сўради.

— Айтганларимга тушундингизми?

— Тушундим, ўртоқ генерал.

У қўлига соатини олди.

— Топшириқни бажаришга қанча вақт керак?

— Кечгача бажараман, ўртоқ генерал.

Диккайиб ўсган қийғоч қошлари норозиликдан чимирилиб кетди.

— Кечгача деганингиз нимаси?

— Соат олтигача, ўртоқ генерал.

У ўйланиб қолди.

— Олтигача... Йўқ. Топшириқни бажарганингиз ҳақида соат саккизда хабар қилинг.

4.

Кунлар ўта борди, мен генералнинг майда-чуйда топшириқларини бажариб юрдим. Бу орада дивизия тузилиб, командирлар ҳам кела бошлади.

Бир куни, Панфиловнинг олдидан чиқиб келаётгандим, бир артиллерия полковнигига дуч келиб қолдим. Оёқлари узун бу полковникнинг чўзинчоқ юзидаги икки ажини кўзга яққол ташланиб турарди.

Мен ўзимни четга олиб, унга йўл бердим. Полковник ёқамдаги белгиларни кўрди-да, тўхтади.

— Артиллеристмисиз? — сўради у, чўрт кесиб.

— Ҳа, ўртоқ полковник.

— Менинг ихтиёримгами?

— Унисидан хабарим йўқ. Батальон командири қилиб тайинланганман.

— Пиёдаларгами? Бу қанақаси? Юринг, генералнинг олдига. Генерал олдига киргач, гапнинг боришидан билдимки, бу шиддатли полковник дивизиямиз артиллерия полкининг командири бўлиб, Олмаотага ҳозиргина етиб келган экан.

— Буюринг, ўртоқ генерал, у менинг ихтиёримга ўтсин. Бугуноқ дивизионни қабул қилсин.

— Хўш, ўртоқ Момиш ўғли, ўзингиз бу ҳақда нима дейсиз? Дивизионни эплай оласизми?— дея сўради Панфилов.

— Йўқ, ўртоқ генерал, эплай олмайман.

Панфилов жойлашиб ўтириб олди. Унинг мўғулларникидек қисиқ кўзларида синчилик аломати жилваланди. Генералнинг ўзига хос ҳислатларидан бири ҳам ана шу, ёши анчага бориб қолганига қарамай, ўта синчковлиги эди. У худди: «Хўш, полковник, сиз нима дейсиз?» деб сўраётгандай эди.

— Қанақасига эплай олмас экансиз? —жаҳл билан сўради, полковник.— Батареяга командирлик қилганмисиз?

— Ҳа,

— Жуда соз... Ёки дивизияга сизнинг ўрнингизга майорни юбориш керакми? Эҳтимол, академияни битирганни излармиз? Бундайлардан бирортасини ҳам бизга беришмайди. Илтимос, ўртоқ генерал, масала шу билан ҳал бўлсин.

Аммо мен гапимда қатъий туриб, одоб билан дедим:

— Мен, ўртоқ генерал, софдил бўлишим лозим. Дивизионни эплай олмайман, маълумотим етарли эмас.

Биласизми, бундай қатъий туришимга ким айбдор? Профессор Дьяконов. У менинг дунёда яшаётганлигимни, балки билмаса ҳам керак. Унга — «Артиллерия отишмасининг назарияси» номли уч томлик ажойиб китоб авторига — артиллеристлар сажда қилишади. Олий математикани билмаганим, ўрта мактабни тугатгач, тўққиз ойлик артиллеристлар курсинигина битирганлигим учун, менинг бу китобни ўқишга тишим ўтмади. «Дьяконов усули билан отиш ҳисобини билмайдиган, «дьяконовча» аниқ залп беришни уддалай олмайдиган мен каби кишидан қандай қилиб дивизион командири чиқиши мумкин? Рост шундай экан, батареялар ўтини маълум томонга йўллашни эплай олармидим?

Кейинчалик, урушда артиллерия ва артиллериячиларнинг ишини кузатиб юриб, ўша вақтда мен эмас, полковник ҳақ эканлигига ишонч ҳосил қилдим. Уруш —энг яхши академия экан, бир оз жанг қилгач, мен ҳам артиллерияга иснод келтирмаган ва уни бошқаришда ўзга командирлардан орқада қолмаган бўлардим.

— Ахир, нимани хоҳлайсиз?— сўради полковник.

— Батареяни.

— Нималар деяпсиз? Менда батареяларга младший лейтенантлар командирлик қилаяпти-ку. Штабда ишлашга қалайсиз, штаб бошлиғининг ёрдамчиси бўласизми?

— Худо сақласин!— деб юбордим мен.

Бизнинг суҳбатимизни қизиқиш билан тинглаб турган генерал кулиб юборди:

— Чакки айтяпсиз, ўртоқ Момиш ўғли, чакки... Штаб сизга фақат қоғозхона ҳам, қизил қалам ҳам эмас.

— Қанақа қизил қалам?— сўради полковник.

— Менинча, бу сизга ҳам тааллуқли, полковник, — ҳазиломиз деди Панфилов.— Сизга кейинроқ айтиб бераман.

Шундан сўнг жиддий оҳангда деди:

— Мен ўйлаб кўраман. Сиз бораверинг, ўртоқ Момиш ўғли.

5

Ўша кечаси бошқа воқеалар ҳам рўй берди.

Мен штаб бўйича навбатчи эдим. Ярим кеча бўлиб қолса ҳам, Панфилов ҳамон ишлаб ўтирарди. У одатдагидай, командирларни бирма-бир чақириб турарди.

Дивизия барпо этилмоқда эди. Ёз кунлари ўқувчилар каникулга кетиб, бўшаб қолган мактаблар ташкил қилиш пунктларига айлантирилган эди. Уларга шаҳардан ва шаҳар атрофидаги колхозлардан армия сафига чақирилганлар — аксари ўттиз-ўттиз беш ёшга кирган ўрта ёшли кишилар тинимсиз келиб туришарди. Уларнинг кўпчилиги илгари ҳарбий хизматни ўтамаган эди.

Худди шу соатда бўлажак панфиловчилар ухлаб ётишарди.

Ниҳоят биз ўтирган катта ғиштин уйда ҳам жимлик чўкди.

Бир маҳал эшик ғичирлаб очилди-ю, коридорда қадам товуши эшитилди. Юришидан генерал эканлигини билдим-да, ўрнимдан туриб, гимнастеркамни тузатдим.

У очиқ турган эшикдан қараб, мени таниди.

— Шу ердамисиз, ўртоқ Момиш ўғли? Навбатчилик қилаяпсизми?

(Давоми бор).

(Давоми. Боши газетанинг 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37-сонларида).

ШАШКА КОНКУРСИМИЗ

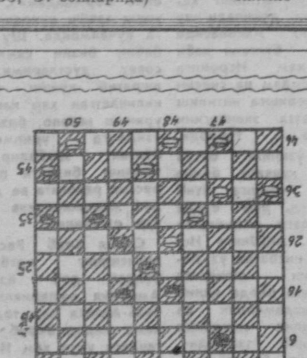

37-ПОЗИЦИЯ

38-ПОЗИЦИЯ

39-ПОЗИЦИЯ

Бугун сиз конкурсимизнинг ўн учинчи топшириғи билан танишасиз. Конкурс шартлари газетамизнинг 249-сонида 1969 йил 4 декабрда эълон қилинган.

13 топшириқ

Қуйидаги саволларга жавоб беринг.

37. Юз катакли шашка бўйича Совет Иттифоқининг 1969 йилги чемпиони ким?

38. Таниқли совет шаҳматчиларидан ким шашка бўйича СССР спорт мастери унвонига эга?

39. 1969 йилги СССР касаба союзлари спартакиадасида юз катакли шашка бўйича мусобақалар ғолибини айтинг

Уч позицияни ечинг. Уларнинг барчасида оқ доналар юришни бошлаб, ютуққа эришадилар.

Жавобларни юборишнинг сўнгги муддати (почта белгиси бўйича) 1970 йил 25 март.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ VI ҚЎШМА КОНФЕРЕНЦИЯСИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА:

Тошкент область касаба союзлари Совети маълум қиладики, область касаба союзларининг VI қўшма конференцияси 1970 йил 21 февраль эрталаб соат 11 да Тўқимачилик комбинати Маданият саройи биноси (Б. Хмельницкий кўчаси, 45) да чақирилади.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17|II да **Ҳамза**, 18|II да **Корсар**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 17|II да **Мирзо Улуғбек**, 18|II да **Мария Стюарт**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18|II да **Ажаб савдолар**.

КИНО

17 ФЕВРАЛДА

Усмирлар (2-серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Дўппи кийган фаришта — «СПУТНИК», «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).

Елкама-елка — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

18 ФЕВРАЛДА

Усмирлар (2-серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Дўппи кийган фаришта — «СПУТНИК», «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Қора қуюнлар —«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Я. М. СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

17, 18 февралда

ЁШ ТАЛАНТЛАР КОНЦЕРТИ

Қатнашадилар:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар РАВШАН ШАРИПОВА, МИРЗА ТОҲИРОВ;

IX Жаҳон фестивали ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати ОДИЛ КАМОЛХЎЖАЕВ;

VI Жаҳон фестивалининг лауреати АНВАР РУСТАМОВ,

Солистлар: Гулшод ОТАБОЕВА, Хайрулла ЛУТФУЛЛАЕВ, Алижон ҲАСАНОВ, Дадахон ҲАСАНОВ, Қизлархон ДУСТМУҲАМЕДОВА, Дилафруз ЖАББОРОВА, Роза КАКУРИЕВА, Карима УЗОҚОВА, Фазилат ШУКУРОВА, БАҲОДИР ЗИЕМУҲАМЕДОВ

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Программада— СССР халқларининг замонавий ашула, музика ва рақслари.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида эрталаб соат 11 дан сотилади.

САНЪАТ САРОЙИДА

Совет Иттифоқи фашизм устидан ғалаба қилган куннинг 25 йиллигига

22 ФЕВРАЛДА

«ҚИРҚ БИРИНЧИ ЙИЛ ОЛМАЛАРИ»

ЯНГИ КЕНГ ЭКРАНЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМ

ПРЕМЬЕРАСИ

«ЎЗБЕКФИЛЬМ» киностудияси маҳсулоти.

Сценарий автори — Дмитрий ХОЛЕНДРО.

Постановкачи режиссёр —Равиль БОТИРОВ.

Бош оператор — Т. ЭФТИМОВСКИЙ,

Рассом — Н. РАҲИМБОЕВ.

Композитор — Г. ВИЛЬДАНОВ.

Овоз оператори — Е. ШАЦКИЙ.

РОЛЛАРНИ: Чол — НАБИ РАҲИМОВ, Анвар — Ш. ЭРГАШЕВ, Одил — У. САЛИМОВ, Мансур — С. Аҳмедов, Гуля — Т. АҲМЕДОВА, Майя — Н. СИЦИНСКАЯ, Федка — А. ФИЛОЗОВ, Пинчук — И. КЛАСС, Саид — Б. ИХТИЕРОВлар ижро этадилар.

22 февраль кеч соат 7 да фильм яратувчилари билан учрашув ўтказилади.

Сеанслар: кеч соат 7 ярим ва 9 яримда;

23 февралдан бошлаб: эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, 5, кеч 7 ва 9 да бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Олдиндан билет сотиш кассаси эрталаб соат 10 дан кеч 9 гача очиқ.

Справка учун телефонлар: 44-21-74 (автоответчик), 44-56-18.

27 февраль кундуз соат 2 яримда Тошкент политехника институтининг қурилиш ва архитектура факультетлари илмий совети (Я. Колас кўчаси, 16 уй, 49-аудитория)да техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун **А. А. Львов** «Суғориш каналларини тозалашда гидромеханизация воситаларини такомиллаштириш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан институт кутубхонаси (Навоий кўчаси, 13 уй) да танишиш мумкин.

РАДИО

18 ФЕВРАЛЬ

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. **8.25** Республика санъат усталарининг концерти. **9.30** К. Хўжамёров. «Рузвонгул» симфоник поэмаси.

9.50 «Колхоз ҳаётининг қонуни» (тожикча). **10.10** А. Хачатурян. Концерт-рапсодия. **11.15** Буюк ғалабанинг 25 йиллиги олдидан Тарих фанлари доктори Д. Қалимбетовнинг «Ўзбек халқининг Улуғ Ватан урушидаги ғалабага қўшган ҳиссаси» деган суҳбати (ўзбекча). **11.30** С. Гажибеков. «Гулшан» балетидан сюита.

13.30 Л. Зикина, О. Воронец ва А. Григорьев концерти. **15.15** «Кишилар томон». Украина радиосининг эшиттириши (ўзбекча). **16.10** «Музикани қандай тушунмоқ керак» деган суҳбатли концерт. **16.50** «Правда» газетасининг обзори.

18.00 «Маданият саройимизга келинг» деган репортаж (русча). **18.15** «Бошла бизни, партия» деган музикали-адабий концерт (русча). **18.40** Спорт эшиттириши (русча). **19.20** Қозоқ куйлари. **20.00** «ЎЗБЕКИСТОН ИШЧИСИ» радиожурнали. **20.30** Саноат ходимлари учун концерт. **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). **21.10** Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун концерт. **22.20** Х. Яҳёев шеърлари ва қўшиқлари (ўзбекча). **23.15** «Дам олиш соатида» деган концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Дўстларимиз эстрадаси. **19.00** Ўзбекистон ёзувчиларининг янги ҳикоялари. **19.30** «Шоирлар Ильични шарафлайди» (русча). **20.00** Тожик халқ қўшиқлари. **20.30** Корейс куйлари. **21.00** «Қардош халқлар адабиёти». Қабарда-балкар ёзувчиси Алим Кешаковнинг ижодий портрети (ўзбекча). **21.40** Москва. Миллионлар ленинча университети.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 Татар куйлари. **14.30** О. Ёқубов. «Тилла узук» повести асосида радиоинсценировка. **17.00** К. Симонов. «Тўртинчи». Халқ радиотеатрининг спектакли.

ТЕЛЕВИЗОР

17 ФЕВРАЛЬ

СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 Телевизион янгиликлар. **18.15** Транспорт ходимлари учун эшиттириш. **18.40** «Минг имкониятдан бири». Бадиий фильм. **20.00** Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.05 Телевизион янгиликлар. **20.20** «Шинелли йиллар хотираси». **20.50** КИНОЛЕНИННОМА. «Имтиҳон». **21.10** Ўзбекистон санъат усталари. Шаҳодат Раҳимова. **21.50** Улуғ Ватан урушида совет халқи эришган ғалабанинг 25 йиллиги олдидан «ҚИЛИЧ ВА ҚАЛҚОН». Бадиий фильмнинг 2-серияси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

Рус тилида: 18.00 1-синф ўқитувчилари учун консультация. **18.30** Физика. Ўқув фильм. «Электр двигателлар». **19.00** Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Олий математика.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Кўрсатувлар программаси. **20.05** Янгиликлар. **20.15** «Қишлоқ саҳнасида». Қишлоқ клубларининг Бутуниттифоқ перекличкаси. **21.00** Янгиликлар. **21.05** Мактабгача ёшдаги болалар ва кичик ёшдаги ўқувчилар учун. «Ленин ҳақида ҳикоялар». **21.30** Миллионлар ленинча университети. **22.00** «Вақт» информацион программаси. **01.50** Москва кўрсатувларининг охири.

18 ФЕВРАЛЬ

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 Кўрсатувлар программаси. **18.00** Телевизион янгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.15 Ленинча меҳнат вахтасида. **18.30** «Шеърият мухлисларига». **18.45** Ёш ижрочилар концерти. **19.25** Телевизион янгиликлар. **19.40** Реклама.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Кўрсатувлар программаси. **20.05** Янгиликлар. **21.15** Халқ чолғу асбоблари оркестрининг концерти. **21.00** Янгиликлар. **21.05** Ўқувчилар учун. «Санъат ҳақида ҳикоялар». **21.30** «Ишчилар заставкасида». Иккинчи эшиттириш. **22.00** Рангли телевидение. «Нўль градусдаги муҳаббат». Бадиий фильм. **23.30** «Вақт» информацион программаси. **24.00** Интервидение. «Ленин мукофоти лауреатлари». С. Прокофьев. **01.00** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00 Ўсмирлар учун. «Старшеклассник» программаси. **18.45** Улуғ Ватан урушида совет халқи эришган ғалабанинг 25 йиллиги олдидан. «Жасоратга чорловчи ҳаёт». Ҳужжатли фильм. **19.20** Эстрада куйларидан концерт. **19.55.** Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.00 «Шаҳар ўзи ҳақида ҳикоя қилади». Телефильм. **20.45** «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Мардлик — мангулик». **21.25** «Сенинг остонангда», Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.

Қирғиз тилида: 18.00 Вақт, воқеалар, хроника. **18.10** Экран — болаларга. **18.30** «Маслаҳатчи». Тележурнал. **19.00** Телефильм. **19.50** Янгиликлар. **20.05** Москва. Янгиликлар. **20.15** Фрунзе. Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 20.20 «Ёш ватанпарвар». **20.50** «Солдат қўшиқлари». **21.20** Янгиликлар. **21.30** «Давлат жиноятчиси». Бадиий фильм.

Ўзбекистон тери — венерология илмий-тадқиқот институти ва Республика тери-венерология диспансери коллективлари диспансернинг бош врачи С. Ш. Соиповга рафиқаси

Люса Рашидовна СОИПОВАНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар Дзержинский кўчаси 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари — 33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар —33-29-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари —33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари —33-27-03, ахборот бўлими —33-65-57, эълонлар бўлими —33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579
НАШР 2730.
Р. 00226.